

Lubica Mišíková

Vyvolená

Ľubica Mišíková

Vyvolená

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Vajnorská 128, 831 04 Bratislava 3
E-mail: slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Alena Brunnerová
Tlač Kasico, a. s., Bratislava

© Lubica Mišíková 2013
Cover Design © Peter Brunovský 2013
Cover Photo © ISIFA/Gettyimages Creative RF/
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2013

ISBN 978-80-220-1753-4

Vydanie mojej prvej knihy bolo pre mňa malým zázrakom, a preto som ju v duchu venovala všetkým svojim najbližším, ktorí tu už nie sú so mnou a ktorí by sa z nej tešili, keby im to bolo dopriate.

Vydanie mojej druhej knihy znamenalo pre mňa to, že sny sa stále plnia, len sa ich nesmieme nikdy vzdaf, kým dýchame, cítime, myslíme a ľúbime. Chcem ju preto venovať všetkým svojim blízkym, ktorí tu ešte sú so mnou. Najmä dcére Lucke, ktorá je mojím prvým literárnym kritikom, jazykovým korektorom a IT poradcom. Chcem jej ju venovať aj preto, lebo mi neúnavne pomáha niesť všetky životné starosti a ešte neúnavnejšie sa so mnou delí o všetky radosti a úspechy.

UNESENÁ

Starý Bolen sťažka vyšiel pred svoj prostý drevený domec a zimomravo si pritiahol bližšie k telu šaty z hrubého plátna. Stále ho striasal chlad, ktorý mu vychádzal zvnútra, usádzal sa mu na nich a nedovolil, aby teplé slnko neskorého leta ohrialo jeho telo. Bol už naozaj starý a dávno sa prestal báť smrti. Veď načo by tu bol, keď jeho oči už nevidia všetky sladké farby letných lúk, uši nepočujú dunivý hukot rieky, nohy nevládu chodiť po zemi, na ktorej vybudoval domov pre svojich ľudí, ruky sa nedokážu pribrať do poriadnej práce a telo necíti pohládajúce teplo slnka.

Lesna ho čakala a podala mu palicu, ktorú si nechával opretú vonku vedľa dverí.

„No poď, dcéra Juranova, dnes mám ťažší krok ako inokedy,“ povedal jej a usmial sa, koľko mu len dovolila bolesť, neodbytné sprevádzajúca každý jeho krok.

Lesna ho starostlivo podoprela a milo mu odvetila: „V tvojom kroku ešte cítim dosť sily. Nie je taký ťažký, ako si si vzdychol.“

Nepýtala sa, prečo si dnes vybral práve ju, aby ho odprevadila na Plačnisko. Tak Bolen nazval širokú kamennú platňu, ktorá vytrčala z brehu nad dravou riekou. Ak mal niekto z jeho ľudí smútok v duši, dovedol ho sem a porozprával sa s ním. Tu, nad spenenou vodou obtierajúcou sa okolo rozčesnutého brala a valiacou sa do údolia s hukotom, ktorý bol napriek svojej sile omamný, sa každá starosť stávala menšou aj bez jeho láskavých slov.

Chodieval sem často. Rád tu sedával, mysl'ou pretínal nekonečnú oblohu a srdcom sa pokúšal priblížiť k jedinému bo-

hu, ktorého uznal. Bolo to veľmi dávno, čo ho vlastný rod vyhnať za novú vieru, ktorá sa mu zjavila a ovládla ho tak, že sa jej nedokázal vzdať. Vyhнали ho len tak, v odeve, ktorý mal oblečený, a s prázdnyimi rukami. Stihol hrabnúť rukou do zeme a vziať si za hrsť hlíny. Tú rozsypal na mieste, kde si postavil prvý dom. V mladíckej prchkosti zvolil radšej život v osamotení ako návrat k starým obradom rodových božstiev. Bol pripravený prežiť život sám, ale sotva dovŕšil mužný vek, prišli za ním niekoľkí ľudia z rodu. Muži aj ženy. Mladí aj starší. Postavili si tu domce, obohnali ich nízkou ohradou z prútia a začali obrábať tunajšiu zem. Každým rokom Bolen privítal ďalších a ďalších a oni každým rokom rozširovali obrábané polia. Keď ich jednej jari bolo už toľko, že museli rozorať lúky až celkom pod lesmi, pochopil, že už nie sú len hrstkou vydedencov, ale spoločenstvom ľudí, ktorí sa rozhodli žiť v pokoji a novej viere. Tak povolal do svojho domu všetkých otcov, aby ustanovili rod, jeho meno a zákon. Od toho dňa sa nezmenil. Ani k lepšiemu, ani k horšiemu. Od toho dňa sa nazývali Podlesanmi. Bolen sa o nich staral ako o vlastné deti. Starším aj malým kládol na srdce, aby ich život sprevádzala láska a dôvera. Doteraz ich dokázal uchrániť pred zlobou a nenávisťou. Ale čo s nimi bude, keď ich opustí? Nech ktokoľvek vstúpi do ich života, hoci aj s dobrým úmyslom, zmení ho, naruší a zaseje doň nepokoj z nepoznaného. Muž od močiara. Aj túto noc ho ako veľa rás predtým májala jeho tvár bez očí a úst. Muž bez očí nevidel, kam prišiel, a bez úst nepovedal, čo chce. A tak len stáli oproti sebe, až kým milosrdný úsvit neukončil Bolenov nepokojný spánok.

Lesna sa jemne dotkla jeho ruky a tichučko sa mu privrela: „Tečú ti po tvári slzy, otec Bolen.“

„Ach, Lesna,“ vzdychol si, keď precitol zo spomienok. „Keď som bol mladší, často som pozeral do budúcnosti. Púšťal som myseľ po neznámych cestách a neprinieslo mi to pokoj. Radšej som sa už dávno toho daru vzdal. Nebola to moja

zbabelosť, nie, bola to moja viera. Pokušenie uvidieť to, čo sa stane, je veľmi silné a je ťažké mu odolávať. Jednoduché je žiť, keď vieme, čo prinesie zajtrašný deň. Nič pekné by nás neprekvapilo a nič zlé by nás nezaskočilo. Ale stratili by sme vieru, nádej aj lásku. Nie je nič krajšie, ako každý ďalší deň čakať s nádejou, vo viere ho prijať a v láske prežiť. Nezabudni na to, Lesna. Vždy si spomeň na slová starého Bolena... a vždy bohu za všetko zaďakuj. Keby sa ti zdalo, že ti nedal nič alebo ti niečo vzal, aj tak ti dal veľa. Ak nič iné, tak nové ráno, modré nebo, zem pod nohami... Len mu zaďakuj a pozvi ho do svojho srdca – bude sa s tebou tešiť, keď budeš šťastná, a keď budeš mať starosť, vezme ťa za ruku a ukáže ti cestu.“

„Tvoje slová sú také smutné, akoby si sa so mnou lúčil,“ posmutnela aj Lesna. Pozrela sa mu do tváre a jemne odhrnula zopár bielych vlasov, ktoré mu do nej navial svieži vietor od rieky.

Bolen na chvíľku zavrel oči, vychutnal si ten letmý dotyk a pokojne povedal: „Môj čas prichádza. Už nežije nikto z bratov a sestier, ktorí sem za mnou prišli prví. Ostal som tu posledný medzi ich deťmi a vnukmi. Niekedy sa cítim... osamelý. Môj dlhý život ma už unavil. Urobil som tu všetko, na čo som bol povolaný. Ostatné je na vás. Nože, dones mi vody z rieky. Mám ju rád. Voda zo studní dlho blúdila v podzemí a je dobrá len na to, aby ti uhasila smäd. Ale voda v rieke ti vždy dá kúsok svojej sily a prinesie niečo nové, o čo sa cestou obtrela,“ dopovedal sťažka a podal jej hlinenú misku.

Pozeral za ňou, ako ľahko skacká po brehu dolu k rieke a ako sa opatrne vracia, aby nevyliala vodu z misky. Z diaľky ju videl len ako rozmazaný tieň, ale keď sa k nemu vrátila a podala mu vodu, s potešením sa zahľadil na jej peknú tvár, na fialkové oči a čierne vlasy, ktoré jej v nekonečných prstencoch padali na plecia. S náhlym úsmevom sa jej privravel: „Aj tvoj čas čoskoro príde, Lesna. Dlho nepotrvá a prestaneš byť Juranovou dcérou. Staneš sa niekomu ženou a potom

matkou. Len si nezabudni strážiť svoju tvrdohlavosť. Na niečo ti možno poslúži, ale dbaj, aby ťa raz nepripravila o šťastie. Tvoj otec sa už vyslovil?“

„Vyslovil. Svitán ho bol o mňa požiadať,“ odpovedala mu trochu hanblivo.

„Teda Svitán. A ty? Lúbiš ho?“

„Neviem. Ale... zvykla by som si. Veď ho poznám od malička.“

„Zvyk udrží zväzok muža a ženy, ale nenaplní ho šťastím a pokojom. Ak pri pomyslení na Svitána necítiš, že sa ti trepoce srdce ako krídla motýľa v zovretých dlaniach, povedz otcovi, aby ti ešte dal čas. Juran je múdry muž. Pochopí, že ťa nemá súriť. Keď si sa narodila, požiadal ma o meno pre teba. A ja som povedal prvé, ktoré mi myseľ priniesla. Lesna. Máš meno, ktoré ti nikdy nedovolí zabudnúť, odkiaľ si. Nikdy nezabudni svoje meno, nikdy nezraď svoj rod a nikdy nezapri svojho boha.“

„Ako deti sme nechápali tvoje slová, otec Bolen. Ani teraz ich celkom nechápem a mám z nich strach.“

„Strach? Strach ti nikdy nepomôže. Len ti zovrie srdce a zastreie myseľ. Zviaže ti ruky a zamkne ústa. Strachom nikdy nič nezmeníš, Lesna. Čo ti je určené, nájde si ťa. Ak budeš v nádeji čakať dobré, postretne ťa niečo dobré. Ak budeš v strachu čakať zlé, postretne ťa niečo zlé. Neviem, prečo ti to dnes pripomínam. Aj táto voda,“ pozrel zadumane na misku, „mám ju rád, ale nie som smädný. Iba som odrazu nástojčivo pocítil, že ťa po ňu musím poslať. Ak chvíľku pozhvieme, možno nám bude ukázané...“

Nedopovedal. Húštie na brehu sa rozhrnulo a vyšiel z neho jazdec na tmavom koni. Košeľu aj nohavice zasunuté do zaprášených čižiem mal z hnedého plátna. Kabátec z hrubej kože mal prepásaný opaskom, za ktorým bola zasunutá krátka dýka. Pri každom pohybe mu okolo tváre stmavnutej od slnka poletovali tmavé, zvlnené a strapaté vlasy. V pohľade mal divoký nepokoj, ale aj únavu z dlhej cesty. Priložil si

Ľavú dľaň na hrud' a pravú otvorenú zdvihol na znak toho, že prichádza v pokoji. Požiadal o trochu vody. Jeho reč bola cudzia, ale ponášala sa na reč Podlesanov. Bolen porozumel jeho prosbe a pokojne mu odpovedal: „Rieka tu tečie pre všetkých, aj pre teba, aj pre tvojho koňa. Zíď k nej a osviež sa.“

„Postačí mi tá, ktorú máš v miske. Nech mi ju podá.“ Jazdec kývol hlavou na Lesnu.

„Vidíš?“ usmial sa na ňu Bolen. „Vravel som, že nám bude ukázané. Voda, po ktorú som ťa poslal, mala uhasiť smäd, ale nie môj.“ Podal jej misku a rukou ju posúril.

Lesna úsmevom odohnala prekvapenie aj obavu z nečakaného príchodu neznámeho jazdca, pristúpila k nemu a zdvihla ruku s miskou. Len čo tak urobila, Bolena akoby zasiahol záblesk poznania a v hrôze na ňu skríkol: „Nie, Lesna, vráť sa!“

Prekvapene sa obrátila a aj jazdec na okamih zaváhal, ale prvý sa spamätal. Jednou rukou ju zdvihol k sebe na koňa a zmizol v húšti. Miska s vodou spadla na kamenistú zem k Bolenovým nohám a starec zúfalo zvolal: „Nie! Och, bože, prečo? Čo som to urobil, Lesna? Mal som sen, že ťa dnes uvidím naposledy, preto som chcel, aby si šla so mnou. Myslel som, že to ja opustím tento svet, nie že ty opustiš náš rod takou potupnou cestou. Chcel som s tebou naposledy pobudnúť a dať ti viac poučenia ako ostatným, lebo ty si vyvolená. Od začiatku som to vedel. Mal som ťa lepšie strážiť a chrániť. Veď som ťa ešte nepripravil na tvoju cestu. Nepoznáš zlo, poznáš len dobro. Nepoznáš nenávisť, poznáš len lásku. Nepoznáš strach, poznáš len radosť. Čo som to dopustil? Bože môj, povolal si ma na tento svet, aby som učil viere v teba. Šiel som za tebou proti všetkým a ty si ma z obyčajného pastiera ustanovil otcom rodu. Ale prečo práve Lesna...? Dávno si mi zjavil, že je vyvolená, dnes si mi pre ňu vložil do úst vzácne slová, tak daj, aby cez jej srdce našli k tebe cestu ďalší neprebudení. Prečo si na mňa, bože, nezoslal takúto skúš-

ku, keď som mal silu niekoho ochrániť? Prečo až teraz, keď som už len biedny starec, váľajúci sa v prachu a odkázaný na pomoc druhých?”

Bolen nevládal sám vstať, tak sa zaprel o palicu, po kolenách sa šúchal späť a stále volal na svojich Podlesanov. Našli ho deti, ktoré odbehli od domov v ranných hrách. Ležal na polceste, vysilený, už len šepkajúci, s kolenami rozodratými do krvi.

* * *

Lesna vykrikla a začala sa vzpierať, keď ju jazdec zdvihol k sebe na koňa. Stihla vykriknúť len raz, lebo ju pevne chytil okolo pása a dlaňou jej zakryl nos aj ústa, aby sa nepokúšala ani kričať, ani sa brániť, ale aby zúfalo bojovala o malé dúšky vzduchu. Cítila, ako sa jej zahmlieva zrak, a skôr než omdlela, zbadala, že sa k nim pripojil druhý jazdec. Mal rovnaký odev, čierne vlasy, bradu a tvár hnedú od slnka. Keď sa na ňu pozrel, ostrý pohľad jeho tmavých očí ju zaboľel až v srdci.

„Nemali sme to urobiť, Gelt!“ zvolal Vesen, držiac bezvládnú Lesnu. „Nie sme ďaleko od domova. Knieža by nám neodpusťil, ak by sme proti Ogortom popudili ďalší blízky rod.“

Gelt uprene pozeral na dievča a pokojne mu odpovedal: „Sme od domova tri dni vozovej jazdy, Vesen. Títo roľníci nás nebudú prenasledovať. Nevedia, kto sme. Kým sa spamätajú, budeme ďaleko. Mali len zopár volov zapriahnutých do pluhov. Žiadne stráže, žiadnu jazdu. Nie je to rod, iba nejaká osada.“

Vesen nespokojne pokrútil hlavou a namietol: „Nevieš, komu patrí a kto ju chráni. Počul som, že ju všetci obchádzajú. Nikto sa u nich nezastaví, lebo tam žijú čudní ľudia, ktorí veria v jedného boha. Vo voze už máme dosť žien. Mohol si si vybrať niektorú z nich.“

„Vybral som si túto. Už by som nenašiel pokoj, keby som ju tu nechal. Má vlasy ako vlna čierneho barančata. Ešte som nevidel ženu s takými...“

„Keď vo svojom dome večer sfúkneš sviecu, je jedno, aké

vlasý má žena, ktorá leží pri tebe na lôžku,“ prerušil ho Vesen namrzene.

„Radšej už mlč, Vesen, priveľa slov o obavách nectí muža, ako si ty. Strácaš odvahu aj silu. Míňaš ju v boji so svojou ženou. Nedokážeš víťaziť na vlastnom lôžku, tak nerad', ako má byť na mojom.“

Gelt sa smial, ale vo Vesenovi vzbĺkla divá zlosť. Prudko zastavil koňa a skríkol: „Váž slová, Gelt! Ešte vždy môžem toto dievča zhodiť na zem, a kde bude potom tvoja odvaha a sila? Neodvážiš sa ju zdvihnúť, lebo je nečistá. Neprihovoríš sa jej, kým sa nezbaví svojej minulosti, a nedotkneš sa jej skôr, ako určí kňaz, lebo by ti bohovia odopreli plodný zväzok.“

Geltovi stvrdla tvár a zastal oproti Vesenovi. „Prečo to hovoríš, keď sám vieš, že by si to nikdy neurobil? Sme navždy spojení Sviatkom prvej vody a krvou prvého boja. Ja som ti priviedol ženu od mora, ktorá sa ti zapáčila, a ty si mi povinný službu odplatiť.“

„Odplatiť ti ju. Postarám sa o toto dievča, budem stáť po tvojej ľavici ako tvoj svedok a prevezmem všetky záväzky, ako si ich aj ty prebral z môjho zväzku s Rimou. Ale naše priateľstvo sa obnoví, až keď si nájdeš cestu do môjho domu a poprosíš ma o odpustenie za svoje posmešné slová.“ Vesen popchol koňa a odcvával k ostatným Ogortom, ktorí čakali na ich návrat.

* * *

Keď sa Lesna prebrala, ležala vo voze so zviazanými rukami. Nad sebou videla zatiahnutú vozovú plachtu. Cítila, že nie je sama. Obrátila tvár a uvidela, ako sa celkom vzadu chýli k sebe niekoľko dievčat. Neboli spútané, preto ich ticho poprosila, aby jej rozviazali ruky. Zdvihla ich k nim a zopakovala svoju prosbu, ale ony len niečo zašepkali rečou, ktorej nerozumela. Odvrátila sa od nich a zavrela oči. Nemala im za zlé, že jej nechcú pomôcť. Nevedela, čo prežili ani koľko dní

tu ležia vo voze, vystrašené na smrť. Nikdy nepoznala mrazivý strach z neznámeho. Keby aspoň vedela, čoho sa má báť, možno by s tým strachom dokázala bojovať. Ale nevedela, prečo ju uniesli, kto sú títo muži, kam ich vezú a čo s nimi urobia. Vedela len to, že nik z Podlesanov ju nepôjde hľadať. Ani Svitan nie. Možno ešte ani nevedia, čo sa stalo. Možno otec Bolen ešte vždy sedí na brehu, neschopný sa bez pomoci vrátiť do osady. Keď ho nájdu, všetko im povie, no oni nebudú mať ani potuchy, ktorým smerom sa za ňou vybrať. Budú zmätení, smutní, vystrašení. Prejde zopár dní, oplachú ju ako navždy stratenú a časom sa zmieria. Rozhodnú sa lepšie strážiť svoje dcéry, aj keď nebudú vedieť, pred čím. Konec pokojného života v Podlesanoch. Toto mal na mysli otec Bolen, keď tak ťažko zhľadúval na Plačnisku slová o strachu. Zaďakuj bohu, lebo aj keď sa ti zdá, že ti veľa vzal, dal ti veľa. Vo viere, že sú krásne a pravdivé, si myslela, že budú navždy uložené v jej srdci, ale odrazu ho mala prázdne a studené. Nebola pripravená na prvé stretnutie so zlom. Nevedela proti nemu bojovať nijako inak, len tým, že sa rozhodla zachovať si dôstojnosť, nech sa stane čokoľvek.

* * *

Gelt sa pripojil k posledným jazdcom a aj napriek Vesenovej zlosti bol spokojný. Každý rok kňaz určil deň, v ktorý sa mladí muži vybrali hľadať si ženy. Nazývali to Cesta záchranu. Kedysi sa na Ogorte rodili tak chlapci, ako aj dievčatá. Od istého času však mladé matky kolísali iba synov. Aby ich rod nezačal vymierať, otcovia vzali dary a šli pýtať ženy pre svojich synov od okolitých rodov. Málokedy ich dostali a čím ďalej, tým častejšie sa vracali naprázdno. Napokon prišli dni, keď ich od cudzích brán začali odháňať bez vypočutia. Hrdá Ogorta odjakživa vyhrávala nekonečné boje, ktorými si rozširovala územie, zaberala lesy, a robila si výsostné nároky na rieku, ktorá tvorila hranicu medzi ňou a Prunmi. Ogortskí bojovníci boli neporaziteľní, ale boj o zachovanie vlastného

rodu beznádejne prehrávali, lebo nevedeli vífaziť tam, kde nevideli nepriateľa. Zatiaľ čo inde sa mladé matky pyšne usmievali, keď sa im narodili synovia, tu sa radovali, ak náhodou v niektorom dome zaplakalo dievča. A to sa stávalo len zriedka.

Knieža Raslav zvolal Veľký dohovor a s kňazom a staršími ustanovili za prvoradé zachovanie rodu. Všetko, čo Veľký dohovor určil za prvoradé, sa stalo zákonom. Podľa neho vybraní muži opúšťali Ogortu a vracali sa so ženami. Niektoré si vypýtali, no väčšinu odviedli násilu. V tomto roku boli dlho na Ceste záchrany a vo voze mali viac dievčat, než im bolo určené doviesť, ale neváhali, keď sa im naskytla príležitosť, násilu odviedli ďalšie a ďalšie. Blížili sa k domovu a Gelt stále nebol rozhodnutý pre žiadne z nich. Lesnu zbadal z diaľky, keď hľadali brod cez divokú rieku. Učarovala mu neha, s akou podopierala starca, a v tej chvíli si bol istý, že chce práve ju. Bol rozrušený a šťastný. Priváza si domov ženu. V čase, ktorý určí kňaz, sa jeho šťastie naplní vo zväzku s ňou. Celkom vypustil z hlavy Vesenov hnev.

* * *

Bol skorý večer, keď sa Ogorti rozhodli zastať a prečkať noc. Starostlivo vybrali miesto. Z jednej strany ich chránil skalný previs a pred nimi sa rozprestierali široké lúky. Skúsené oči bojovníkov by aj v noci zbadali prichádzajúcich. Obďaleč tiekol potok, a tak mali dosť vody pre seba aj pre kone. Keď sa rozhoreli strážne ohne, Vesen rozhrnul plachtu na voze. Chvíľu pozeral na Lesnu a potom vytiahol spoza opaska dlhý nôž. Ťahal ho pomaly, aby sa od jeho čepele odrazil mesačný svit, a hľadal v jej očiach strach. Veľmi ho tam chcel nájsť. Popudilo ho, že vybadal len jej vyrovnanosť. Všetok hnev, ktorý doteraz cítil ku Geltovi, sa v ňom obrátil proti nej. Pripomenula mu Rimu v okamihoch, keď bola bezmocná voči jeho zlosti. Aj keď ju udrel, neprosila, neplakala, iba naňho mlkvo pozerala pohľadom plným povýšeného pokoja. Cel-

kom bez citu rozrezal Lesne putá na rukách a naznačil jej, aby zoskočila z voza. Vzal ju za rameno a odviezol k potoku. Pozeral na ňu, kým si umývala tvár, nekonečne dlho naberala vodu do meravých dlaní a šepkala neznáme slová. Vnútro mu zaplavila tichá škodoradosť. Toto dievča nikdy nebude poslušnou Ogortkou ani ustrašenou cudzinkou. Keď bude chcieť, dokáže z Gelta urobiť hlupáka prosiaceho o jej lásku. Na Cestu záchrany ich kňaz vypravádzal slovami, aby vzali so sebou iba také ženy, ktoré sa bránia, kričia a vzdorujú. Vyčerpajú svoju silu v márnom boji a potom sa ľahšie podvolia. S Rimou to bolo celkom podľa jeho slov. Ale táto? Keď ju vzal na koňa, bojovala o vzduch, lebo jej praveľmi pritlačil dľaň na tvár. Nebúrila sa, nekričala, neplakala. Aj teraz je pokojná, akoby tu bola z vlastnej vôle. Má peknú tvár, ale celkom prázdnu. Cítil, že v jej pokoji a mlčaní drieme sila a vzdor. Ktovie, aký veľký.

Lesna sa rukami maznala s vodou a nedbala by ostať pri rieke dlhšie, ale Vesen ju odviezol k ohňu a posadil k ostatným dievčatám. Prehodil jej cez plecia kožušinu a do rúk jej vložil misku a posúch so soleným mäsom. Nedôverčivo si odpila. Bola to medovina zriedená vodou, tak ju vypila všetku. Mäsa sa ani nedotkla. Vložila ho do prázdnej misky a zahryzla do posúcha. Musel byť dávno upečený. Bol tvrdý a mrvil sa. Zjedla z neho kúsok a priložila ho k mäsu. Rozhliadla sa okolo seba. Všade sedeli muži sledujúci každý ich pohyb. Pochopila, že ani ju, ani dievčatá sediace vedľa nej neuniesli náhodou. Boli korisťou, jediným cieľom ich cesty. Nie, teraz sa jej nepodarí utiecť. Pocítila nevoľnosť z toľkých pohľadov, ktoré sa na ňu upierali, nemala sa kam pred nimi skrýť. Vydychla si, keď im prikázali vrátiť sa do voza. Zakryla sa kožušinou a úzkou štrbinkou v plachte pozerala na hviezdy. Zvonku počula tichý hovor, občasné zarinčanie zbraní a praskot ohňa. Muži sa uložili na spánok a ten, ktorý ostal strážiť, zatiahol na plachte aj tú malú štrbinku.

V Z D O R O V I T Á

Lesnin svet sa ponoril do polobdenia cez noc a polospánku cez deň. Dlhá cesta vo voze so zatiahnutou plachtou, podvečer chvíľka pri ohni na jedlo a noc opäť vo voze. Nič sa nemenovalo, len to, že s každou chvíľou bola ďalej od domova a vzduch pod vozovou plachtou bol čoraz dusnejší. Až na tretie ráno začali muži poháňať kone rýchlejšie a nezastavili ich ani na zvyčajný oddych napoludnie. Ich hlasy zneli radostnejšie a vytratila sa z nich únava a obozretnosť. Bolo to, ako keď doma zväžali seno na zimné krmenie z ďalekých lúk. Podlesania boli ustaraní, kým nakladali suché seno na vozy, ale keď sa s ním blížili k domovu, boli spokojní, že seno nezмокlo a dobytok v zime neuhynie od hladu. Ľudia ako ľudia. Aj títo muži, ktorí poháňali kone ťahajúce voz, sa tešili, že sa vracajú domov. Pred večerom kolesá voza zahrkotali na ceste vyloženej kmeňmi stromov. Zaškrípala brána a s hrmostom sa za nimi zabuchla. Nebolo počuť žiadne hlasy, hoci Lesna bytostne cítila pohľady upierajúce sa na voz. Bolo to, akoby prechádzali územím duchov. Vo voze nič nevidela, a tak zavrela oči a napäto načúvala všetkým zvukom zvonku. Cesta, po ktorej teraz šli, musela byť vyložená kameňmi, lebo počula klopotanie konských kopýt. Potom znovu buchla brána, hluk vonku zosilnel a Lesna rozoznala mužské hlasy, bučanie dobytky a zvuky každodenných prác, ktoré jej opäť pripomenuli Podlesany. Dlho predtým, než za vozom zapadla tretia brána, sa rozľahli výkriky očakávania a vítania. Voz sa ponoril do tej radostnej spleti slov a smiechu a zastal. Po chvíľke všetko utíchlo a muži rozťahli plachtu na voze. Vesen zoskočil z koňa a pristúpil k nemu. Volal na staršie ženy čakajúce pri voze a každej rukou ukázal na dievča, ktoré má odvieŕ. Trochu opovržlivo pozrel na Lesnu a zavolať k nej ženu menom Una. Tá s úsmevom natiahla ruku a pomohla jej zoskočiť na zem. Trochu sa jej podlomili kolená. Vzduch

vonku nebol o nič sviežejší ako vo voze a po troch dňoch strávených v pološere ju oslepovalo aj neskoré slnko. V tej chvíli bola vďačná pevným rukám ženy, ktoré ju podopreli a odviedli preč z davu zvedavcov. Obzerali si ju ako tovar od kupcov, a hoci sa na ňu usmievali, začínala v nej rásť nenávisť. Bola taká silná, až sa jej zľakla. V tom zadúšavom zmätku ju niečo prinútilo obzrieť sa. Una jej v tom nebránila, zastala a obzrela sa spolu s ňou. Lesne sa opäť do srdca zabodli tmavé oči vysokého muža, ktorý na ňu uprene pozeral. Najprenikavejšie oči, aké kedy videla. Ich pohľad bolel ako dýka, ktorá sa zavrta do rany. Jej srdce z tej bolesti začalo umierať. Keď ju Una doviedla do kúpeľa k ostatným privezeným dievčatám, mala ho celkom bez citu, mŕtve.

V kúpeli bol vzduch ešte dusnejší ako vonku a voňal po neznámych bylinách. Voňavá para milosrdne zahaľovala kade naplnené teplou vodou, v ktorých sa umývali vystrašené dievčatá. Una doviedla Lesnu k jednej kadi a naznačila jej, aby sa vyzliekla a umyla. Priečilo sa jej vyzliekať pred cudzou ženou, a keď pocítila na šatách jej ruky, prudko ju odstrčila. Una prekvapene odstúpila, ale potom cháпavo rozťahla pred kaďou veľké plátno, aby ju uchránila pred cudzími pohľadmi. Lesna si pomyslela, že by mala byť za jej cháпavosť vďačná, ale vďaka necítila. Vôbec nič necítila. Len sa pozerala, ako jej po tele steká voda a zmýva z neho dlhú cestu.

Do kúpeľa vošla ďalšia žena, naliala na rozpalené kamene vodu a potom začala prichádzať ku každému kúpajúcemu sa dievčaťu. Lesna to spoza plátna, ktoré Una stále držala, nevidela, len počula dievčenské výkriky. Niektoré boli trochu bolestné, iné plné zahanbenia. Pochopila ich, až keď žena prišla k nej, zadívala sa jej do očí, chvíľku mädlila medzi prstami prameň jej vlasov a potom ponorila ruku do vody. Lesna ju oboma rukami zadržala skôr, než stihla zablúdiť medzi jej stehná. Žena sa obrátila k Une a s miernym úsmeškom sa spýtala: „Naozaj chceš vedieť, či je nedotknutá?“

„Áno, Zara,“ prikývla Una bez zaváhania.

A z Lesny vyleteli slová plné zlosti. „Nedovolím, aby sa ma niekto dotýkal! Ak nás chcete obetovať svojim bohom, môžete to urobiť bez toho, aby ste nás predtým ponižovali.“

Žena, ktorú Una nazvala Zarou, sa po chvíli nedbalo usmiala a vytiahla si ruku z vody aj z Lesninho zovretia. Pochopila zmysel jej slov a pomaly odpovedala tak, aby jej aj ona porozumela. „Obety sa prinášajú, aby sme prizvali dobrých duchov úrody a hojnosti. Akého dobrého ducha by sme si naklonili krvou mladých žien? Priviezli vás sem, aby ste synom Ogorty rodili deti.“

Una sa tvárila, že jej slová nepočula. Zare ako jedinej žene na Ogorte dovolili ostať bez muža a vždy mohla povedať, čo si myslí. Tunajšie ženy si zvykli jej slová prepočuť, aby im muži nemohli vyčítať ani náznak neposlušnosti.

Lesnu aj v teplej vode premkol po jej slovách prenikavý chlad, až sa celá roztriasla. Rodiť deti tunajším mužom bolo potupnejšie, ako keby im prepichli srdcia na obetnom oltári.

Zara jej v tvári videla všetko, čo sa dialo v jej duši. Obrátila sa k Une a zadumane jej povedala: „Jej reč je blízka našej. Tak ju uteš a upokoj. Bude ti rozumieť. Netráp ju viac, ako musíš.“

„Chcem vedieť, či je nedotknutá,“ namietla Una ticho, ale nástojčivo.

„Ešte nepoznala muža. Ak mi neveríš, spýtaj sa svojho syna, keď mu bude prvú noc ženou.“

Una pozrela na Lesnu a pocítila k nej nehu s trochou ľútosťou. Nemala dcéru. Porodila osem synov. Ani jeden z nich si ešte nepriviedol ženu. Až teraz najstarší, Gelt. Rada by prejavila tmavovlasému dievčaťu, ktoré si vybral jej syn, trochu náklonnosti a porozumenia, ale veľmi dávno dovolila, aby jej ogortské zvyky spútali srdce aj jazyk. Mlčky zložila plátno, ktoré doteraz držala natiahnuté v rukách, a podala jej ho, aby sa utrela. Lesna poslúchla jej nemé gestá. Obliekla si pripravené šaty z bieleho plátna. Boli celkom jednoduché, rovné a dlhé až po zem. Obula si topánky z kožených remencov,

mokrú vlasť si nechala spadnúť na plecťa a vykročila za ňou na cestičku z plochých kameňov. Zhlboka dýchala podvečerný vzduch, ktorý už bol o poznanie sviežejší. V mieste, kde sa cestička zatáčala k najväčším domom, zastala a obzrela sa okolo seba. Una ju posúrila do kroku.

„Teraz nie. Neskôr ti ukážem celú Ogortu.“

Priviedla ju k svojmu domu, do ktorého sa vchádzalo po jednom nízkom schode. Lesna vošla dnu okovanými dverami z pevného dreva. Dom už bol starý. Nevoňal drevom ani živicom, len jedlom položeným na dlhom stole. Z oboch strán boli k nemu pristavené lavice prikryté kožušinami. Una ju posadila k stolu, prisunula k nej jedlo a sadla si oproti.

„Ja som Una,“ prehovorila pomaly a vlúdne a čakala na jej slová.

„Moje meno je Lesna,“ odvetila dievčina po chvíľke vzdoru a zahľadela sa žene do tváre. Čelo aj líca mala ešte hladké, ale okolo úst mala hlboké vrásky, aké vie po sebe zanechať veľká starosť alebo veľká neústupnosť. Čierne vlasy bez šedín mala začesané do dvoch vrkočov a jej priamy, rozhodný pohľad bol preteplený trochou radosti.

„Tvoja reč je podobná našej. Budem sa s tebou celé dni zhovárať, aby sme si lepšie porozumeli. Toto bude teraz tvoj domov, pokým sa nestaneš ženou môjho syna. Dovtedy ťa naučím všetkému, čo musíš vedieť. Môj syn je jeden z najlepších...“

„Tvoj syn ma ukradol a ja sa chcem vrátiť domov,“ prerušila ju prudko.

Una si vzdychla a zopakovala svoje slová: „Môj syn je jeden z najlepších mužov na Ogorte. Môžeš byť hrdá, že si ťa vybral.“

„Možno by som bola hrdá, keby ma vypýtal od môjho otca.“

„Ktorý otec by dal dcéru neznámemu mužovi zďaleka len na prosté vypýtanie? Žiaden by tak neurobil. Akú by mal istotu, že synovia, ktorých by jeho dcéra porodila cudziemu rodu, by raz neobrátili svoje zbrane voči nim? Všetci naokolo

vedia, že Ogorta pomaly vymiera, a preto nám odmietajú dávať dcéry pre našich synov. Najlepší nepriateľ je taký, ktorý sa vyhubí sám alebo sám odumrie ako práchnivý strom. Tým by sa stali naše rody bez mladých žien.“

Lesne boli jej slová ľahostajné. Aj osud Ogorty jej bol ľahostajný. Cítila len zlosť, poníženie a vzdor.

„Po Sviatku Udana sa staneš jednou z nás. Pre vlastné dobro zabudni na všetko, čím si bola doteraz.“

Lesna k nej zdvihla tvár a meravo ako socha zopakovala Bolenove slová, ktoré jej nástojčivo zneli v hlave. „Ja... nikdy nezabudnem svoje meno, nikdy nezradím svoj rod a nikdy nezapiem svojho boha.“

„Toto nebudem počúvať,“ odpovedala jej Una rovnako pokojne. „Najedz sa, potom ti ukážem, kde budeš spať.“

Len hlad prinútil Lesnu prijať od nej jedlo. Na stole stál džbán s mliekom, čiaska medu a miska pšeničnej kaše. Skoro ako doma v Podlesanoch. Čerstvo pomletá pšenica povarená vo vode, poliata maslom, medom a posypaná tľčenými orechmi. Pomaly ju začala jesť. Nebola celkom taká, akú varili doma, ale po tvrdých posúchoch sa jej zdala chutná. Keď dojedla, Una ju mlčky vyviedla po strmých schodíkoch až pod strechu domu. V maličkovej izbietke bolo iba jednoduché lôžko z dosák, bohato poprikryvané kožušinami, a okovaná truhlica.

„Táto miestnosť nikdy neslúžila na bývanie,“ povedala trochu rozpačito. „Už nemám muža, ale mám veľa synov, a zatiaľ sú pre teba cudzí. Nesmieš spať dolu v dome blízko nich a nesmieš s nimi sedávať pri stole...“

„Chcem svoje šaty,“ vyhrkla Lesna, akoby ju nepočúvala. „Aspoň niečo chcem. Veď nemám ani tú hrst hliny, ktorú Bolen...“ Náhle zmĺkla, lebo bolestná spomienka jej na okamih vzala ďalšie slová. Ako deti s otvorenými ústami počúvali, keď im Bolen rozprával o svojom vyhnanstve, o blúdení po lesoch bez jedla, bez zbrane, len s hrstou rodnej zeme pritisnutou k hrudi.

„Nemôžeš ich dostať. Na Sviatok letných duchov sa spolu

so šatami ostatných dievčat spália a popol sa vysype do Ogortského močiara. Potom ťa čaká nový život ženy bojovníka, na ktorý ťa musím pripraviť. Každá žena bojovníka poslúcha naše knieža, Veľký dohovor a nášho kňaza. Poslúcha svojho muža, a ak raz ostane bez neho, poslúcha svojho syna...”

„Chcem svoje šaty!“ nástojčivo zopakovala Lesna, a keď Una mlčala, dodala: „Vziať dievča ako kameň z cesty alebo kvet z lúky len preto, že sa niekomu zapáčil a chce sa s ním chvíľu potešiť, je kruté.“

„Môj syn ťa sem neprivedol pre chvíľku potešenia, ale preto, aby si sa stala nádejou pre náš rod.“

„Tvoj syn neublížil iba mne, ale všetkým Podlesanom. Ich bolesť ma trápi viac než moja vlastná. Túžba tvojho syna bude vykúpená ich slzami. A hoci sú len prostí roľníci, nikdy by sa neznížili k tomu, aby kvôli nádeji pre svoj rod cudziemu spôsobili nešťastie. Priniesli by najprv obeť svojho sebeckta, potom obeť svojho srdca, a keby to nestačilo, priniesli by obeť svojej pokory všetkému, čo im boh stavia do cesty.“

Una ani nedýchala od úžasu. Nikdy takto nepočula vravieť ženu. Nerozumela všetkým slovám, ale pochopila, čo Lesna vravela. Nedokázala v mysli nájsť jediné slovíčko, ktorým by zahriakla jej trúfalosť. Vyšla z izby a zavrela dvere na závoru. Zišla po schodoch a ostala zarazená, že pri stole sedia všetci jej synovia. Aj Gelt. Jej najstarší a najmilovanejší. Najviac zo všetkých sa ponášal na otca. Kým bol mládencom, tú podobu mohla len tušiť a priať si ju. Ako dospelý muž bol rovnako vysoký, mocný a tmavovlasý. Keď bol namrzený, zovreté ústa sa mu strácali v hustej čiernej brade. Keď sa usmieval, z jeho očí na ňu vždy zasvietilo slnko, hoci boli tmavé ako nočná obloha. Pri pohľade naňho si veľakrát bolestne spomenula na svojho muža Dajmira. Ale potom sa naučila tešiť z toho, že dala život synovi, ktorý je celkom ako on.

„Tak čo mi povieš?“ spýtal sa jej Gelt priamo a vôbec sa neusmial. Všetci počuli Lesnin hlas plný vzdoru.